

Belgische kustwateren in toekomst nog gezond?

Nieuw onderzoek door professor Lora Fleming van het Europees Milieu- en Gezondheidscentrum (ECEHH) waarschuwt voor toenemende gezondheidsrisico's bij het verblijven aan of baden in zee. De sterk verstedelijkte en toeristische Belgische kust, met zijn opwarmende en met stikstof bemeste kustwateren, scoort hoog wat betreft de kans op schadelijke algenbloei. Ook de aanleg van bouwwerken op zee die de stromingen reduceren, kunnen in de kaart spelen van deze giftige algen. Met haar uniek studiewerk wint professor Fleming de prestigieuze Dr Edouard Delcroix prijs 2013, ter waarde van 25.000 EUR.

Schadelijke algenbloei (of 'Harmful algal blooms', HABs) wordt veroorzaakt door welbepaalde microscopisch kleine alges uit de groep van de dinoflagellaten, kiezelwieren of cyanobacteriën. In zeewater spreekt men van 'rode tijen' omdat de alges het water roodbruin kleuren. De HAB alges zijn niet alleen nefast voor het andere leven in zee, sommige soorten produceren ook natuurlijke toxines die tot de giftigste bekende stoffen behoren. Dit gif kan bij consumptie van niet op kwaliteit gecontroleerde zeevruchten (schelpdieren, vis) het menselijk lichaam binnendringen. De toxines zijn geur- en smaakloos, en weerstaan verhitte en bewerking met zuren. Hierdoor bieden klassieke bereidingswijzen geen bescherming.

Eerdere uitbraken in Florida, met de dinoflagellaat *Karenia brevis*, tonen aan dat ook zwemmen of het inademen van met deze alges beladen aerosolen kan leiden tot ernstige ademhalingsproblemen, vooral dan bij astmapatiënten. Deze brevetoxines kunnen door de wind landinwaarts worden geblazen en zo op grotere afstand effect ressorteren.

Diverse zaken werken het ontstaan van HABs in de hand. De consumptie van zeevruchten zit in de lift en toxische algen kunnen vandaag gemakkelijk meeliften in het ballastwater van schepen en/of via import van schelpdieren naar gebieden waar ze voordien niet bekend waren. Daarnaast warmen de wereldzeeën op en kennen kustwateren grenzend aan dichtbevolkte gebieden – zoals in België – een overbemesting met stikstof dat vanuit landbouwgebieden via rivieren of via de lucht, de zee bereikt.

Met haar onderzoek naar de relatie tussen de zee en de menselijke gezondheid wint **professor Lora Fleming** de fel begeerde **Dr. Edouard Delcroix Prijs 2013**. Deze driejaarlijkse internationale prijs wordt al voor de zevende keer uitgereikt ter nagedachtenis aan de gerenommeerde Belgische pionier in de thalassotherapie, Edouard Delcroix (1891-1973). Met de award geschonken door de vzw Hydro en het Vlaams Instituut voor de Zee, is een bedrag gemoeid van 25.000 EUR. Professor Fleming heeft als arts-epidemioloog haar strepen verdiend en stond mee aan de wieg van de nieuwe wetenschappelijke discipline rond 'Ocean & Human Health'. Haar roots liggen in de VS, waar ze o.a. een US NSF Institute of Environmental Health Sciences (NIEHS) leidde. Ze was ook medeauteur van de European Marine Board publicatie 'Linking Oceans & Human Health: A Strategic Research Priority for Europe'. Vandaag is ze directeur van het Europees Milieu- en Gezondheidscentrum (ECEHH) in Cornwall. Ze bestudeert er met een team van meer dan 60 mensen onder meer de relatie tussen HABs en de menselijke gezondheid in het Verenigd Koninkrijk. In de afgelopen twintig jaar publiceerde ze daarnaast meer dan 150 wetenschappelijke artikels, 9 monografieën en boeken en 25 hoofdstukken met betrekking tot het thema.

'HABs lijken wereldwijd aan een opmars bezig', stelt professor Fleming. 'Dit kan velerlei oorzaken hebben, maar centraal is er de vaststelling dat steeds grotere aantallen mensen de kusten opzoeken en leven van wat de zee te bieden heeft. Dit terwijl diezelfde zeeën – door de invloed van de mens – onderhevig zijn aan bemesting, klimaatopwarming en een algemene verstoring van het ecologisch evenwicht. Als gevolg hiervan dreigen we de kwalijke gevolgen als een boemerang terug in ons gezicht te krijgen'.

De mogelijke toekomstige toename aan schadelijke en giftige algenbloei aan de kusten wereldwijd vergt een internationale en multidisciplinaire opvolging. De samenhang tussen de oceaan en de menselijke gezondheid is een complexe aangelegenheid die multidisciplinair onderzoek en samenwerking vereist.

Lokaal dienen ziekteverschijnselen die kunnen wijzen op HABs ernstig te worden genomen. Zo werd in Florida naar aanleiding van de uitbraak van de op de luchtwegen inwerkende alg *Karenia brevis*, een permanente gratis telefoonlijn opgezet met het Florida Poison Information Centre. Ook is er nood aan een monitoring van de kustwateren op de aanwezigheid van ziekteverwekkende algen en aan een volgehouden inspanning om voor consumptie bestemde zeevruchten te screenen.

‘Voor alle duidelijkheid, dit soort vergiftigingen zijn tot op heden slechts sporadisch gemeld aan de Belgische kust en zwemmen in zee is vandaag de dag dan ook geen enkel probleem. De studie toont evenwel aan dat de wereld rondom ons verandert, mede door onze impact, en we daarom de mogelijke toekomstige gezondheidsproblemen maar beter ernstig kunnen nemen. Ook dient elke ingreep op zee – zoals het bouwen van eilanden – steevast grondig afgewogen te worden op de mogelijke impact ten aanzien van de ontwikkeling van HABs. Tenminste als we de volgende generaties niet willen opzadelen met ernstige gezondheidsrisico’s’, aldus VLIZ-directeur Jan Mees.

Persmoment

Prof. Fleming zal [op vrijdag 27 juni 2014 om 19.00 uur](#) haar onderzoek toelichten, waarna ze de prijs in ontvangst neemt ([InnovOcean site, Wandelaarkaai 7, 8400 Oostende](#)).

De pers is vriendelijk uitgenodigd tot dit event.

Perscontact

Jan Mees (VLIZ) – 0476/86 96 23 – jan.mees@vliz.be

